

კონსტ. ზარბიძე

კვირა, 11 ოქტომბერი 1915 წ.

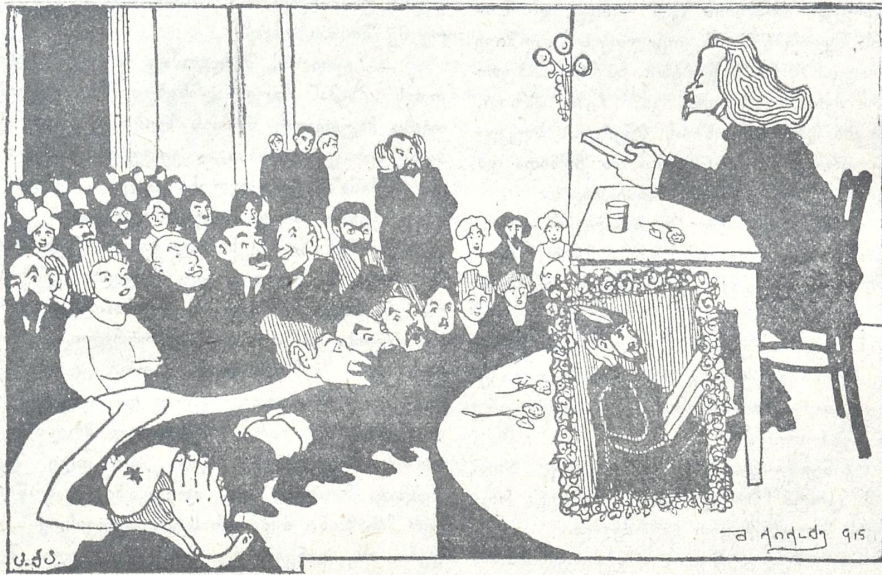
ფასი 10 კაპ.

მშენებელი

იუმორისტ.
ჟურნალი

პატრიარქი

№ 22

ბალმონტის ლექციაზე.

შოთა რუსთაველის საღამო

ვიცი მკითხველი სასაცილოდ ამიღებს და ცრუმორწმუნე გიყვას მიწოდებს, მაგრამ მე მაინც ერთსა ვსთხოვ მას: ბოლომდე წაიკითხო ეს წერილი და მხოლოდ მაშინ დასცინოს და უკიყინოს ჩემ ცრუმორწმუნეობას.

დიად, მე მრწამს სპირიტუზმი! ამას აღვიარებ საჯაროთ, მოურიდებლათ და უთაკილოთ... მე მრწამს სპირიტუზმი, რადგან ჩემს უფერულსა და მოსაწყენ ცვალებებაში მხოლოდ სპირიტუზმს შეაქვს ხალისი და ჟრუჟოლით სავსე გატაცება. საუკეთესო

წუთები ჩემი ცხოვრებისა ის წუთებია, როცა მე, იღუმალ სიბნელით გარემოცული და წვრიმალ ზრუნვას განშორებული, მიცვალებულთა სულთ ვებასები უცნაურისა და საკვირველი ენით. არა თუ მეგობარი, ამხანაგიც არა მყავს მე ცოცხალთა შორის და ჩემი გულის მესაიდუმლენი, რომელთაც ვენდობი და მენდობიან, მხოლოდ იქ, საიქიოს მე-გულვებიან. ვანა არ შემიძლია, მკითხველს მოუთხრო და დაწვრილებით გადმოვცე მრავალი მიცვალებულის სულთან ჩემი პაემანების ამბავი და სი

ბრძნით აღსავსე ჩვენი მაშინდელი ბაასი, მაგრამ ამ
ჟამათ მინდა, მხოლოდ უკანასკნელი სპირიტუული
ცლა და მისი შედეგები გავუზიარო საზოგადოებას.

ეს უკანასკნელი სპირიტუული სენსი ამ ერთი
კვირის წინათ ვაგმართე, სწორეთ მას შემდეგ, გა-
ზეთებში რომ წავიკითხე, თბილისში რუსების ცნო-
ბილი პოეტო კ. ბალმონტი ჩამოვიდა და სამ ღვი-
ნობისთვის ამის გამო შოთა რუსთაველის საღამო
განიმართებაო. მართალი უნდა მოგახსენოთ, შოთა
რუსთაველის საიქიოდან გამოწვევას გულის ფანც-
ქალითა და განსაკუთრებულის მღელვარებით მო-
ველოდი; ბევრჯერ აღმძვრია ჩვენ დიდებულ შო-
თასთან ბაა'ის წყურვილი და ყოველთვის გულშივე
ჩამიკლავს, რადგან მისი შეწუხების საკმაო საბუთი
არასოდეს არა მქონია. ესლა კი, ჩემი აზრით,
სრული უფლება მქონდა გენიოს მწერლის საუკუ-
ნობებრივი მყუდროების დარღვევისა და შიშითა და
კრძალვით ვემზადებოდი მასთან ბაასისათვის.

— შოთა რუსთაველო! შოთა რუსთაველო!
შოთა რუსთაველო!—წარმოვსთქვი სამჯერ, რო-
გორც წესი მოითხოვდა, წყვილით მოცულ
ოთახში.

ჰაერში ნაჩვევი იღუმალი შრიალი და ფაჩი-
ფუჩი გაისმა. სული ვავტრუნე და ლოდინათ ვიქე-
ცი. ჰაერის უცნაურ ხმაურბას ჩემი მღელვარე
გულის ბაგა-ბუგი აძლევდა ხმას.

— რა გინდა?—დაგუბებულის, ყრუ ხმით
მკითხა სულმა ცოტა ხნის ლოდინის შემდეგ, რო-
მელიც ჩემთვის საუკუნესავით გაგრძელდა.

— შენა ხარ სული შოთა რუსთაველისა?—
აკანკალებული ხმით შევეკითხე მე.

— მე ვარ!

— მუხლს ვიდრეკ შენს წინაშე, ჰოი, დიდე-
ბულო ქართველო, შენებო და ვარაყო ჩვენი
წარსულისა, აწმყოისა და მომავლისა—წავილულ-
ლულე მე და პირქვე დავემხე.

— აღსდევ! რა განდა?—მოთხრა სულმა.

— ზეგ, სამ ღვინობისთვის, არტისტულ სა-
ზოგადოების თეატრის საკონცერტო საღამო...და-
ვიწყე მე, მაგრამ შოთას სულმა გამაწყვეტინა.

— არა მესმის რა, —წარმოსთქვა მან და მეც
შიკხვდი, რომ ზოთასთვის გაუგებარი ერთი ვლაპა-
რაკობდი.

— შემდგომად ორისა დღისა განზრახულ არს
სერობა სახელისა შენისათვის, —ვითომ მისთვის

გასაგები ერთ დავუწყე მე.—მწერალი ვინმე, რუსი
ტომითა, რომელმან თარგმან ჰყო „ვეფხისტყაო-
სანი“ შენი, წაუკითხავს ერსა ქართველსა თარგ-
მანსა მას.

— მესმის. მერე?

— და შემოკრებებიან მუნ მარილნი ქვეყანისა
ქართველთა თაყვანისცემად სახელისა შენისა.

— საამოა ფრიად. მერე?

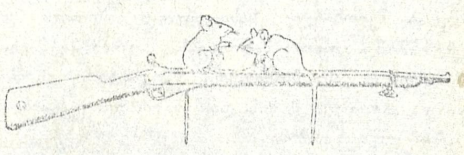
— ვითარ გავკადნიერდე ესრედ, ხოლო, უკე-
თუ შესაძლებელ არს შენდა, შეისხ ხორცნი და
მოვედ ჟამსა მას მწუხრისასა თანადსწრებად სერო-
ბისა მის და იხიდე შეილნი ერისა შენისანი, რჩე-
ულნი და ჩინებულნი შორის მრავალთა!—შევევედ-
რე მე შოთას სულს.

— კეთილი! შემდგომად ორისა დღისა, ჟამსა,
ოდეს მზემან გულ-აღზნებულმან ოქროს ტანი
თვისი მხურვალე შეახოს ზვირთთა მაგრილებელთა
პონტისა ევქსინისასა, დევტყევებ წიაღსა მას, სა-
დაცა წინაშე დედოფლისა გულისა ჩემისა, თამარი-
სა, ვდგევარ მარადის მუხლმოდრეკილი და მოგვე-
ლინებუ შენ ხორც სხმულ სულად შენთანა სერო-
ბასა მას, რომელსა იტყვი. მშვიდობით!

მკითხველი ადვილათ წარმოიდგენს იმ უაღრეს
სიხარულსა და აღტაცებას, რომელიც შოთას ამ
სიტყვებმა განმაცდევინა. ორი დაუსრულებელი
დღე და ორი, კიდევ უფრო დაუსრულებელი უძი-
ლო ღამე გაეჯარე მოუთმენელ მოლოდინში და
ამ ორი საუკუნის შესადარ ორ დღე და ღამის
შემდეგ, მარხვასა და ლოცვაში გამოწრთობილი
ბერ მანაზონი რომ ქრისტეს ხილვისთვის განემზა-
დება, ისე განვემზადე ხორცშესხმულ შოთას სა-
ნახავად.

თავუნა.

(შემდეგი იქნება)

რა გზას დავადგეთ?

1 ოქტომბერი.

ვინც გაზ. „საქართველოს“ კითხულობს, ვინც იცის ჩვენი ძველი ისტორია, ვისაც უყვარს ქართველი ერი, ვის სურვილსაც შეადგენს ჩვენი სამშობლოს წარმატება, სულყველა უნდა დააფაქროს ჩვენი ქვეყნის ბედმა და სულყველას დაუყენოს წინ ჯერაც გაურკვეველი საკითხი: — რა გზას დავადგეთ?

ჩვენი სამშობლოს მომავლის პროზონტზე ორი ლამპარი მოსჩანს: მონასტერი და სკოლა. დღევანდლამდე ქართველ ინტელიგენტთა უმრავლესობა თავის ეტლს უფრო სკოლისაკენ მიმართავდა და ამით გზა მონასტრისადმი ნარ ეკალმა მოიკო, დაყრუვდა და გაეერანდა. არ ვიცი რით ხელმძღვანელობდა ქართველი საზოგადოება, მაგრამ დღეს ჩვენს ქვეყანაში ასობით სკოლა დაითვლება, ხოლო მონასტრთა რიცხვი თითქმის კლებულობს.

მას შემდეგ, რაც ჩვენს ქვეყანას გაზ. „საქართველო“ მოველინა, მდგომარეობა ძირიანათ შეიცვალა. ქართული ეკლესიისა და მამასადამე მონასტრების საკითხი კვლავ წინ წარმოისდგა; გაზეთის შესვლური ერთგულად შეუდგენ ნარ-ეკლთი მოცული გწის კაფვას და პირველი ოქტომბრის ნომერში, უკვე მოუწოდებენ ხალხს „თაყვანი სცენ მონასტრებს“.

ღიან, „საქართველოს“ პირველი ოქტომბრის ნომერში (106) მოთავსებულია ფრიად საყურადღებო წერილი ბ-ნი ქართველისა. ვინც ამ წერილს გულდასმით წაიკითხავს, იგი უქველათ დაუსვამს თავის ფასს საკითხს: რა გვქირია? რა გზას დავადგეთ? წმინდანები, თუ მეციანერები?

საქმე აი რა ყოფილა:

„ბ-ნმა ელიოზმა იერუსალიმიდან მცხეთას ჩაიტანა იესოს პერანგი... გზად მას შეეგება დაი სიღონა, გამოართვა პერანგი და გულში ჩაიტანა. სიღონამ მყისვე სული განუტევა, ხოლო საფლავზე ამოვიდა კიპაროზის ხე (Cupressus pyramidalis) როდესაც წმინდა ნინომ მონათლა ქართველები, სიღონას საფლავზე მიჩინა ააგო მთავის ტახარი. კიპაროზი მოსჭრეს და ეკლესიის დედა-ბოძათ მოიხმარეს. მაგრამ დახეთ უბე-

დურებას. ოსტატებმა თურმე ვერას გზით ვერ ააყენეს მოკვეთილი ხე. ბევრი შრომა დახარჯეს, მაგრამ ამაოდ. ბოლოს, წმინდა ნინოს ვედრებით უზარ-მაზარი ზოძი თითონ აბრძანდა და დადგა თავის ალაგას“ („საქართველო“ № 106).

აქ უნებლიეთ იბადება კითხვა; რა გზას დავადგეთ? მართლა საქირია ჩვენ ტენიკურ-სამეურნეო და სხვა გვარი ცოდნით დავტვირთოთ ჩვენი შთამომავლობა, თუ უმჯობესი იქნება შეილები პირდაპირ წმინდანებთან აღვზარდოთ. გაზ. „საქართველოს“ ხელმძღვანელთ და მათთან ერთად მეც საქირით მიმაჩნია ქართველობა განწმინდების გზას დავადგეს. ამას გვიკარანახებს უპირველეს ყოვლისა სიღარიბე. მოგეხსენებათ, რომ სიღარიბე პირველი საფეხურია წმინდანობისათვის, ვინაიდან „შესაძლებელ არს გაძვრეს აქლემი ყურწსა ნემსისასა, ვიდრე შევიდეს მდიდარი სასუფეველსა შინა“. ამ შემთხვევაში ჩვენ დაგვიკირდება მხოლოდ დილა საღამომით ვიკითხოთ ლოცვები და ოთხშაბათ პარასკევი ვიმარხულოთ.

სამაგიეროთ, წარმოიდგინეთ ის ბედნიერი დღე, როცა ყოველი ქართველი განურჩევლად სქესისა და მიმართულებისა წმინდანი იქნება. როგორ ადვილი და თითქმის უზრუნველი იქნება ჩვენი ცხოვრება ამ ქვეყნად და იმ სოფლად.

დღეს როცა ჩვენი მსახიობნი კარ და კარ დაძრწიან, ყველგან დევნილი და უკუქცეულნი, განა ასეთ ყოფაში იქნებოდენ მაშინაც, თუ იმათ შორის სამი-ოთხი წმინდანი ერიოს? დიხხაც არა! მაშინ ისინი დასხდებოდენ სადმე მოხერხებულ ადგილას ლოცვად

და განა მართლა მსახიობნი?! მაშინ ძალდი არ დაწყევდა ჩვენ დამძულ ხალხს, ჩვენს უნიკო მწერლებს, ჩვენს გაკატრებულ თავად-აზნაურობას, ჩარჩად ქმნილ ვაჭრებს და თვით „საქართველოს“ რედაქციაც არ ჩავარდებოდა ისეთ უხერხულ მდგომარეობაში, რაღაც ხუთასიოდ თუმნისათვის.

ერთი სიტყვით საკითხი აშკარათა სდგას, მაგრამ ჩვენი უბედურებაც ის არის, რომ ხშირად აშკარასაც ვერა ვხედავთ. ჩემს ერთად ერთ იმედს ამ მხრივ გაზ. „საქართველოს“ კრებული წარმოადგენს. იმათ უკვე საბოლოოთ იბრუნეს პირი განწმინდანებასა და მონასტრისაკენ და იმავე მოწინავე წერილში აცხადებენ:

„ამისათვის უფველი შეგნებულნი ქართველი, ვეველას ის, ვისთვისაც ქართველის სსხეფრადებას რამე მნაშენელობა და ფასი აქვს, ვალდებულია მივიდეს დღეს მცხეთაში და თაყვანი სცეს თვისი კულტურის აყვანს და ემსახოს.“

სამწუხარო აქ მხოლოდ ის არის, რომ ვაზ. „საქართველომ“ ცოტათი დაიგვიანა და მხოლოდ დღეს-სწაულის დღეს (1 ოქტ.) გამოაცხადა ეს საყურადღებო მოწოდება, თითქო ყველა ქართველი თფილისის საღვურზე ცხოვრობდეს.

სამაგიეროთ, როცა „საქართველოელნი“ წმინდანები გახდებიან, მაშინ ასეთი შეცდომაც არ მოუვებათ

და ქართველი ვრი პანტასავით ჩამოცვივა მცხეთის სობორის გაღავანში მცხეთელი ვაქრების საკეთილდღეოთ.

ასე კარგია ქართველებო განწმინდნება!

ეშმაკი

სამწუხარო ამბავი

სოფელი სოკოათუბანი. (დებეშა) გუშინ წინ საღამოს მოვლოდნელათ ავით გახდა ჩვენი დაუღალავი მოღვაწე სოლომონ ზურაბის-ძე ზურგიელი-ძე. („კვირტი“). პირველი დახარება აღმოუჩინა ფერშალმა ლუკა ნუგეშაძემ. უკვე მიღებულია ზომა ქუთაისიდან ქართველი ექიმების ჩამოსაყვანათ. ვფიქრობთ საშიში არაფერია.

მასწავლებელი დ. ლეღვაძე.

რედაქციისაგან. ვინც ჩვენს მწერლობას იცნობს, მისთვის არც ძვირფასი სოლომონის („კვირტი“) სახელი იქნება უცხო. იგი ერთი დაუღალავ მუშაკთაგანია ჩვენი ისედაც ღარიბი მწერლობისა და მით უმეტეს დამაფიქრებელია ზემოაღნიშნული სამწუხარო დებეშა სოკოათუბნელი მასწავლებლის ბ-ნი ლეღვაძისა.

ბედი რომ არ სწყალობს ჩვენს ქვეყანას, ეს ყველასათვის ცხადია, მაგრამ შეუბრალებელი სიკვდილის სითავებდე თუ ამ ზომამდე მიადწევდა და ის დაუნდობელი თავის სისხლიან ცეცხლს ჩვენი საყვარელი მგონის წინააღმდეგაც აღმართავდა ეს კი არ გვეგონა.

ქართველო ექიმებო! თქვენი ვალია უსირცხვილოთ აღმართული ბასრი მახვილი ხელიდან გაავდებიოთ სულთამაზუთავს და სამშობლოს შეუნახოთ ვერ კიდევ ძალღონით საეცე ბ-ნი კვირტის ძვირფასი სიცოცხლე.

გურული ენაკვიმატები.

IV

კოსტანტინე შალიკაშვილი.

კოსტანტინე შალიკაშვილი, ანუ როგორც უფრო ხშირად ეძახოდენ, კოსანდილე, მუდამ ხუმარა, ქირსა და ლხინში, მუდამ მოსწრებული სიტყვა პასუხის კაცი იყო. უსწავლელი, მაგრამ შინაურული წერა-კითხვის მცოდნე კოსანდილე დიდი კრიტიკის კაცი იყო, ზოგიერთ კითხვაში პირდაპირ ატეხებდას იჩენდა. ის აკეთის საზოგადოების (ქანჭათელი) მიძიებელი აზნაური იყო. მოგვსენებთ მიძიებელი აზნაურები თვით აზნაურებზე უფრო ირცხვოდენ მუშაობას, რა არის გლეხობა არ წამოგვიძახონო. კოსანდილევ ვერ დაიტრახებდა ბეჯითობას. თავს წასვლა-მოსვლით, მოციქულობით და შუამავლობით ირჩენდა.

კოსანდილე ომში.

ახალგაზღობისას კოსანდილე დიდი მარდი და ნამდვილი მკვირცხლი გურული იყო, ტრახახობას ისე უყვარდა როგორც სენკევიჩის გმირს ზაგლობას მაგრამ უზრუნველი ცხოვრებაც ისევე ჰქონდა გამტკბარი, როგორც ზაგლობას, ისეთივე ფრთხილი იყო, მაგრამ რაღაც ბედი წყალობდა და ყოველთვის შემთხვევით იმარჯვებდა.

დღევანდელ ომს თუ არ ვიანგარიშებთ, უკანასკნელ რუსეთ-ოსმალეთის ომის დროს (1877-78 წელს) კოსანდილე მგონს მამია გურიელის დროუენაში მსახურებდა. დროუენისტების უმეტესობა მამიას, გურულები ყავდა და მამია მამაკობით თავი მოჰქონდა. კოსანდილე, როგორც ხუმარა კაცი ცხადია, ფეოდალი თავადის პირადი ნაცნობი და საყვარელი იყო. კოსანდილევ მუდამ დიდ კაცებს ფართი-ფურთობდა, მათთან ყოფნით სახელს იტყებდა. ს. მუხაეცხატაც (ქობულეთში) ვახურაშვილი სროლავ, ზარბაზნებს გრიალი ვაჟებს, მამია დროუენა მტერზე იერიშით მიდის. მამიამ შენიშნა რომ კოსანდილე ჩხუბს გაურბის და იძალდება. მამიამ ეს სირცხვილით ჩასთვალა და კოსანდილეს მიამძახა:

- რავა გეკადრება ბატონო კოსანდილე!
- მოჯაყავ მთელ გურიას, გურულის როგორ ვაძაბა მტერს ზურგი უჩვენოს!!!
- რას ხუმრობ ბატონიშვილო, ხომ გეყვარება...

ზარბაზნებს რომ ფითქინ-ფითქინი გააქვს, ზარბაზნის ყუმბარა წიფელას ტკლევს და მაგას რაფერ გულწერდრე რომ მომხვდეს ყუმბარა თავში, სომ მომშალა კაცობაში. მაგის მოხვედრებას ათას წილად სიკვტილი მირჩევნია ლოგინზე. მიუგო კოსანდილემ და თავს უშველა. ჩხუბის დაწყებისას კოსინდილე ყოველთვის ბაქი-ბუქობდა, მაგრამ როცა ომი გაჩაღდებოდა, კოსანდილე ბრძოლის ველს კურდღლულს უქდა, „ქა შევარებთან“¹⁾ შეჭრებოდა და საქმლის მკეთებელ რუსებს რაც რუსული იცოდა ყველას მიახარჯავდა:

— ბორში, ლოყი მორჩი რუსო, დევიწვი ხელი, დეიქა შენი კერიე!

გაიგო მამიამ კოსანდილეს ონაერობა და უსაყვედურა:

1) საქმელის მკეთებელი.

— რაე გეკადრება ბატონო კოსანდილე, მასე თავის დამცირება, მევიჯაყეთ ბატონო კაცი, მოგვექრა თავი რუსებთან, რას იტყვიან ბატონო, ხელით ქამ ბორშის, ხელს იწვევ „კასრულში“.

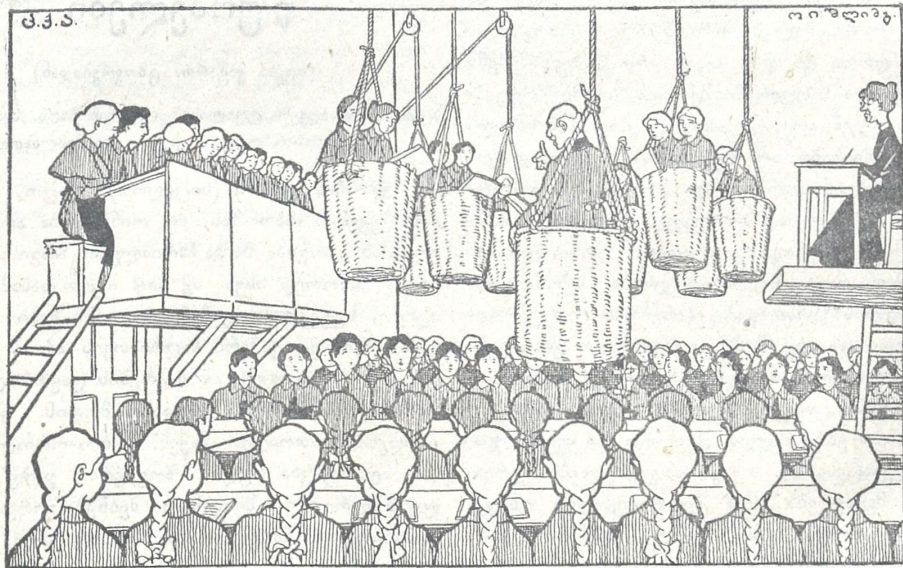
— რას ჩივი ბატონიშვილო, რაცხას ბატონო შენიანს ნუ აწყენებ და შენს კბილს ნუ დათვლევინებ, თვარა პეტერბუხელმა რუსმა, კუზმანამ, დემიონამ, ბორისამ რაც გინდა ილაპარაკოს მაგით მე რა მომაკლდება, ნუ გეშინია ჩემი გლახა ამბავი იმფერს არ კაცს უთხრას, რომლითანაც მე ქუილის სასესხებლად ვიარები, ერიდე მეზობელს და მაგინს კისერიც უტეხია ძირში!

ამ ომიდგან კოსანდილე „გმირობისათვი“ს წმ. გიორგის ჯვრით დაჯილდოვებული დაბრუნდა.

(შემდეგი აქნება კიდევ კოსანდილე).

პერპენტუმობილე.

თფილისის საშუალო სასწავლებლებში.

ახალი გეგმა, თუ როგორ უნდა მოთავსდეს ვიწრო სასკოლო ოთახებში ნორმალურზე ათჯერ მეტი მოსწავლე. გეგმა წარედგინება „ეშმაკის მათრახის“ რედაქციის მიერ კავკასიის ოლქის მზრუნველს.

ღია წერილი ბატონ ჯიბგირებს.

ბატონო ჯიბგირებო!

14 იმ თვეს დღით სამშაბათს, საღამოს რვა საათზე (ჩვენებურათ) თფილისის ვაგზალში, შვა კარებში; თქვენ ერთი მარცხი მოგივიდათ: მოულოდნელად ჯიბე გამიჩხრიკეთ და რაც მასში აღმოჩნდა მიითვისეთ. დემერთმა საკუთრათ შეგარგოთ და იმისაგან წილი არ მოეთხოვოს „უღლიან“ ობერ ჯიბგირებს. მაგრამ, ბატონებო, ასეთი წინდაუხედაობით მეც სირცხვილი მაქამეთ, გამომარცხვინეთ თქვენ თვალში, კაცური ღირსება დამიკარგეთ და არც თქვენ გინახავთ ხერი. მე მქონდა ჯიბეში რუსის ფული სულ თოთხმეტი კაპეიკი (ერთი ორ შაურანი, ერთი სამ კაპეიკიანი და ერთი კაპიკიანი) და ერთი ოსმალური ორ აბაზიანი. ეს ორ აბაზიანი, დამერწმუნეთ, რამდენი ხანია გადაყლინწული მექნებოდა, მაგრამ ვერ ვაჩენდი და თუ თავი არ მოგძულებიათ ვერც თქვენ გამოაჩენთ, სხვანაირი დროა და ვინ იცის რას შეგწამებენ. გარდა ფულისა საფულეში მქონდა ექიმის რეცეპტი, ვიცი თქვენ არც ეს გამოგადგებათ, (იმ წამალს თითის დაგრძელება არ შეუძლია)! მაშ რა დაგრჩათ ნადავლი? არაფერი! სულ 14 კაპეიკი და ერთი ძველი სამ შაურად ღირებული საფულე. მართალია თქვენ თავნიდან არაფერი გიზარალიათ, მაგრამ თქვენ რომ წინდახედულობა გქონოდათ, რევიზიის დღის წინათ გამაგებინებდით, მეც მოვეშადებოდი და ასე მომდურებულს არ ვაგვიშვებდით. არ იფიქროთ, მე თქვენ საქციელს ვაძაგებდე, არა, ბატონებო, თქვენ ზნეობით და პატიოსნებით ყველა ჯიბგირებზე მალდა დგებართ და ყველა ჯიბგირები გენაცვალათ. თქვენ იმ გურულებს ბევრით ჯობხართ მგზავრებს რომ შეიარაღებული უხედვიანი გზაში, თოფებსა და რევოლვერებს ისვრიან, აღამიანსაც ცარცვენ და გულსაც უხეთქენ. თქვენ იმ მასწავლებლებსაც კი ჯობხართ, რომლებიც „ყველა კლასისთვის“ მოწაფეებს ამზადებენ, მშობლებს ფულებს ცინკლიან და მათ მომზადილ მოწაფეს არსად არ იღებენ. თქვენ იმ ვაჭრებზე პატიოსნებიც კი ხართ, რომლებიც მუშტარს ფულს ათმევენ და სამაგიეროთ დამპაღსა და უფარგის

საქონელს აძლევენ. მე რომ მკითხოხ, თქვენ პატიოსნებით იმ მღვდელსაც კი მიჩვენებხართ, რომელიც კალოზე პურს ირწყავს ან დრამა ფულს ვგზეკუციით ზოქავს. ამაზე მეტსაც ვიტყვი, ჯეულებო, თქვენ პატიოსნებით იმასაც კი მიჩვენებხართ, თქვენთან რომ ბლოკი აქვს შეკრული და ზოგჯერ კინწის კვრით აბანოში რომ წაგიყვანს ხოლმე. მე ვიცი რომ იმათაც უყვართ ჯიბის „ობისკი“, მე ვიცი, რომ იმათაც ჯიბით ჩუმად შეუტანია სამიკტონო დუქანში არაყი და შემდეგ ერთი პაწია ბოთლი არაყი ორას სამას მანეთად გაუყიდა.

ღიახ, ახალგაზრდებო ამ, ქვეყნად ბევრ გვარო ჯიბგირებია, ზოგი პატენტისანი, ზოგი დიპლომიანი, ზოგს კი არც ერთი არ სჭირია, უდიპლომოთ და უპატენტოთ ჯიბგირობს — ასეთი ხართ თქვენ, მაგრამ მე მაინც გემდურით, რადგან სირცხვილი მაქამეთ. გთხოვთ სხვას ნუ ეტყევით მაინც ჩემს ამბავს და ბანკებში კრედიტს ნუ მომისპობთ.

თქვენი პატივისმცემელი

..იტნა.

წურბელები

(სტენა გაჭართა ცხოვრებიდან)

სტენა წარმოადგენს ტფილისის ერთ-ერთ ბაღს. სკამზე სხედან ოთხი ღიბ-დასიებული ვაჭარი და მასლათობენ.

ღარჩო ყასაბი (სიცილით). კაცო, აკვირდებით ქვეყნის ოხრობას, რა ოინზაზოზა არის?! რომ იტყვიან „ზოგისა ბამბა ჩხრიალებს, ზოგისა კაკალიც არაო“ სწორედ ისეა აქ ხომ იცით დასამალი არაფერია, სუყველანი ვაჭეილი ოინზაზუები ვართ! ეს ვაინა სწორეთ ვაჭარი ხალხისთვის არის. ვინც ეხლა ფულს არ იგებს, ის ვაჭრების დაეთრიდან უნდა ამოიშალოს. ფული ბუხსავით მოდის, ვინ იცის რამდენი ფოთრადები მაქვს! თითო-ოროლა შაურებზე აღარც კია გული, ზოგიერთი ჯიბე გაფხეკილი მშვიერი რომ მოდის და მეტებმა გირვანქა ნახევარი ხორცი მამიკერი და თანაც კარგ ნაჭერზე დამიდებს ხელს, სიცილიდაც არ მყოფის. მე კი ჩემებურ ხორცს ვაძლევე, ხომ იცით რასაც მივსცემ, ხა, ხა, ხა, ხა!.. კბილით რომ გასწიოს ქამის დროს ისე გაიჭიმება როგორც პროვოდნიკის რეზინა და შენი მტერი თუ გაწყდა და კედელთანაც ახლოა, თავს მიანარცხებს, თავს!.. დემერთმა გეცოცხლოს ჯპრავის ჩლენები, სწორედ რომ საჩვენო გოგონები

აბათ; გალავაც ნამდვილი სულია ვაქრობისა, ძალიან უყვარს ვაქარი ხალხი, ნამდვილი ჩოაქის კაცია. ვითომ ტაქსა დასდეს ყველაფერს და ხორციც სორტებათ დაყვეს. რის სორტი, რა სორტი! ყველას ერთ ფასად ვყიდი, ჯანდაკე ვირი რომ დავკლა, იმასაც პირველ სორტად გავიყვან, ვინ არის პატრონი ვინა, უპრადა ჩვენი მხარე იყვეს, თორემ ვინ რას დავგაკლებს. დრო ეხლა გვაქვს, მუდამ ხომ ვანა არ იქნება?! (ამთქნარებს).

მელქუა. (დაბალის ხმით) დროთი უნდა ვი-სარგებლოთ, დროთი, დავით საქულიჩ! განა მართლა ქალაქში საქონელი გამოილია და ერთი ორად დაძვირდა? ჯერ კიდევ ბევრი საქონელია ძველ ფასებში გამოწერილი, მაგრამ ჩვენ კიდევ ვიძახით, რომ ეხლა გამოვიწერეთ, აღარც იშოვება, ზოგს ვმალავთ ერთბაშად არ ვაჩენთ, ხომ იცი მუშტარი ბრმა-ყრუა, ყველაფერი სჯერა და ფულს ერთი სამად იძლევა. არა, ჩვენ რა გასამტყუნარი ვართ, არ გახსოვთ შაქარი რომ იყიდა უპრადავად მილოვისაგან, ვითომ იაფად საწყლებისათვის, ჯერ მილოვა მოიგო ათასები, მერე თითონ უპრადავად, ხალხმა კინაღამ თავპირი დაიმტვრია, ეგონათ ეს არის მართლა იაფად არიგებენო, მახლას!.. უპრა-ვაც ვაქრობას სჩადის და ჩვენ დავვიშლის?! ეს რა-ღაცა ტაქსა-მაქსა შემოიდეს, ყასიდათ, ხალხის თვა-ლის ასახვევად, ვითომ საწყლებისათვის გული შეგვ-ტყევაო, ერთი მთხარი რა იყიდება ტაქსაზე?.. ერთიც ვნახოთ სოფლებს დაიპერენ ეს აგენტები და ნახშირს ტაქსაზე აყიდვიანებენ, მერე კარტო-ფილს რა ოინბაზობა არის!.. თუ მართლა დარი-ბებისათვის გული ეწვიოთ, რაღა სოფლის ხალხზე იჩინენ ძალას, რატომ საფარიანცს არ უდებენ ტა-ქსას, გოლოვინცკზე რომ გამოუქიმივეს უშველებე-ლი „პარიეს“ ტანისამოსის მაღაზია და ცხრა მა-ნეთად გამოწერილ პალტოებს ხუთ-ექვს თუმნად ყიდიან, დაუღონ რაღა ტაქსა!.. თუ იმას ვიტყვიოთ, რომ, უნახშიროთ ვერაფერს ვასძლებს ჩაუცმელადაც ვერაფერს ვასძლებს. განა ტანისამოსი და ფეხსაცმე-ლი აუცილებელი არ არის! ძმობას გეფიცებით რომ ეს სინამდვილეო ოთხ მანეთიან ბაშმაკებს და სამ მანეთად გამოწერილებს ჩემი კარგი ნაცნობი გოლოვინცკზე თუთხმეტ მანეთად ჰყიდის, აი ეხლა ჩვენ მანუფაქტურას მოუმატეთ. თუმცა ძველ ფასე-ბში გვაქვს გამოწერილი და სკლადიც საესეა, და-მაალ-დარჩილულ მატერიებს გრანიცის ფასებში ვყიდით! აბა მილოვს დაუღონ ტაქსა, ისეთ-ისეთი

ბარხატები აქვს, რომ ერთი თოფი მოლათ იყიდის სოფლის მენახშირეებს თავიანთი ვიროებით!..

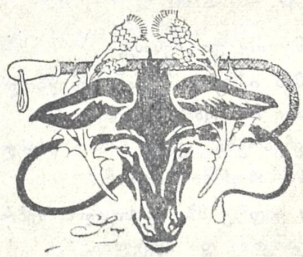
გიქო ალაფი. ყველა საწყალს ერევა, ყველა! ტაქსა ვინ უნდა დასდოს, უპრადაში ან ჩვენა ვართ, ან ჩვენი ფერები სხვები არიან, რომელი, საწყა-ლი კაცია იქ ჩლენად, რომ საწყლებისათვის იხ-რუნოს, ყველა ქონიანია აუარებელი კარტოფილი მაქვს მიმალული, ხორბლეულობას ხომ ანგარიში არა აქვს, თუ ეხლა არ ვინმარეთ ქუეა მაშ რო-დისდა, საუკუნე გავა რომ ეს დრო აღარ იქნება. წინანდელი რუს-ოსმალოს ომი კინკლაობა იყო. თუ მაშინ გამდიდრდა ბევრი, ეხლა მილიონჩიკები უნდა დავხედოთ, მილიონჩიკები!..

აკოფა. ვინ იხოცება და ვინ სარგებლობს! ყველაფერი მრუდვა, ყველაფერი!.. ჩვენ ფულებში ვცხოვრობთ და საწყლებს კი ტყავი სძვრებათ, ქა-თამს რომ უთქვამს; „ძროხა დაკლეს, ზედ დამაკლე-სო“ ნამდვილია. ყოველგან მუშა ხალხი იქყლიტე-ბა, უბედურებს ჰური ვერ უქამია მადრად, ფეხთ ვერ ჩაუცვამთ და ტანთ, თელეთის გლახები დახ-დნენ! ეხლა ზამთარი მოდის და რამდენი დაღურ-ჯდება მამლის ბიბილოსავით, შენ დასთვალე ჩემო გიქო!..

გიქო (სიცილით). ხა,ხა,ხა,ხა,ხა! მაშ რა ეგო-ნათ, რომ თავი წამოყვეს, ვითომ ფრანკუზებს მი-ბაძეს და აქაც საცვილისტობა დაიწყეს, მაშალო ის იყო, ჩვენ რომ ყასიდათ საცვილისტობდით! მაშ რა გვექნა კაცო: პალიტიკა, არის პალიტიკა. ჩვენ რომ ისე არ მოვქცეულიყავით, არც ეხლა ვიქნე-ბოდით, ვინმე თავზე ხელ-აღებული ბოლოკავით მოგვაძრობდა თავსა! „დრონი მეფოზენ, დრონი“ ხან ისე და ხან ასე!..

აკოფა. ეხლა არა გვიკირს რა, ჩვენი კოჭი აღჩუა, თუ ღმერთმა დიდხანს გვიცოცხლა ჩვენი აღექსანდრე ხაჩუა!..

პეტუა.

ვანტანგი და ნაბიჭვარი

ანუ

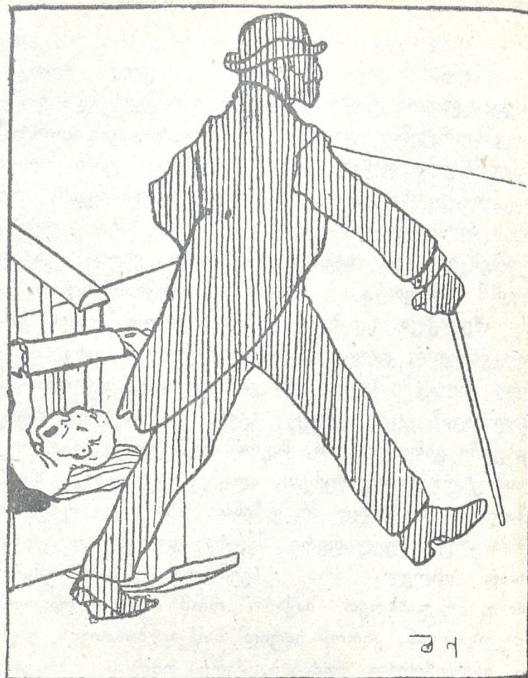
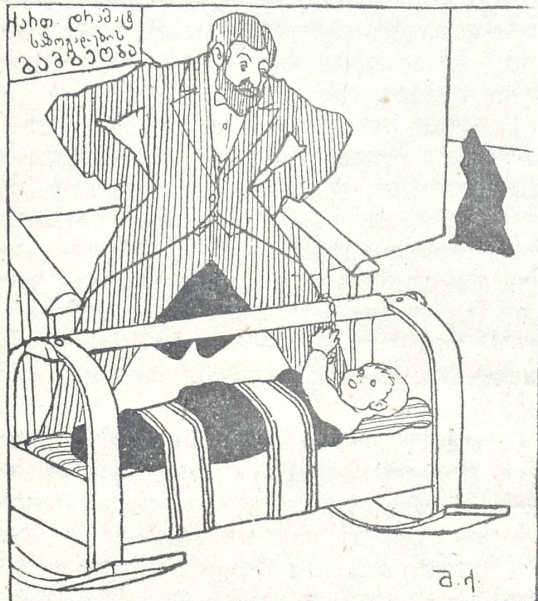
დრამატიული გამგეობა და ქართული თეატრი.

სახლიდან გამოვიდა აივანში ვანტანგი...

ჟამი იყო დილისა.—

ვნახოთ, უცებ მოესმა უცნაური რამ ჰანგი ახალშობილ ჩვილისა.

გაღიხედა კიბეზე..

ეს უთხრა და საჩქაროთ სანსახურში გაუდგა, გაუდგა კმაყოფილი. გზაში ილიმებოდა, თვალწინ პაწა ყრმა უდგა ყრმა უდგა, შვილობილი. მაგრამ რაკი მივიდა სამსახურში ვანტანგი (ძნელია მსახურობა). დაავიწყდა ყრმა იგი, რადგან ჩინი და რანგი ნუ გგონია ხუმრობა.

— „ღერთო ჩემო, აკვანი უკანონო შვილისა!
რა კარგია პაწაწა! მოდი, შენ გეთაყვანე, მოდი, შენი კვნესამე!
მე შენ აღგზრდი, ბიჭუნავ, და რაკი ავიყვანე შვილობილათ დღესა მე,
თუნდ ჩემ ცოლსაც ეყოლონ ჩემგან ღვიძლი შვილები—
მეორე და მესამე,
პირველი შენ იქნები, ბედის განაწილები... ასე მითქვამს ესა მე!
ეხლა კი მეჩქარება, ცხრა საათი სრულდება, სამსახურში მელიან.
აქ იყავ და ვიდრე მზე დასავალს შებრუნდება კაშკაშა და მწველია, მოვალ, რომ გულს ჩაგიკრა... და მოგხვიო ხელია!“

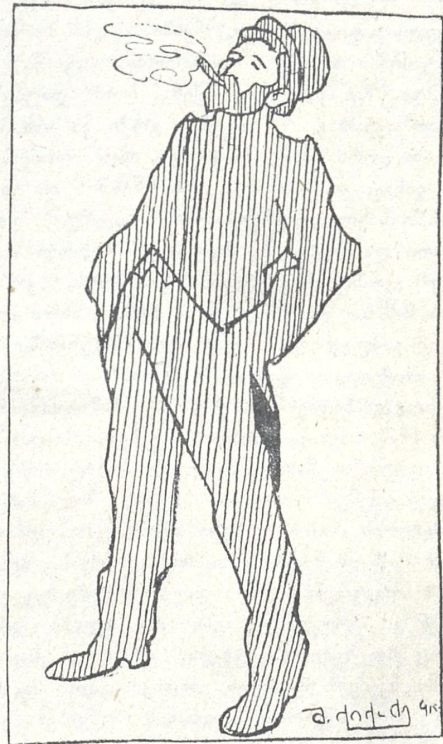
იქ კი ამასობაში, სადაც ნიავისაგან
 აკვანი ერწეოდა,
 ვილაც მგზავრი გამვლელი გრძელი „გლარჯმილი-
 საგან“

თამბაქოს ეწეოდა
 ამ უცნობმა გამვლელმა, რაკი გული იჯერა
 პაპიროსის წვეითა,
 ნამწვი განზე ისროლა (ხელში არ გაიჩერა)—
 კიბისაკენ ზვეითა.
 რა იცოდა ვახტანგმა, ვახტანგის რა ბრალია,
 ვახტანგმა რა იცოდა,
 იმ ნამწვისგან არტახებს შეწყვებოდა ალია...
 აკვანი დაიწოდა.

შინ დაბრუნდა ვახტანგი, სამსახურში წასული,
 და კიბეზე დაუხვდა
 აკვნის ფერფლი და ბავშვი, ნახევრათ შებრაწული...
 ვახტანგს ფერი წაუხდა..
 შეებრალა ჩჩვილი ყრმა და სთქვა: ფვიცავ სამებას,
 ძალსა ქრისტეს ჯვარისას,
 სიკვდილი სჯობს ათას გზის ამ საშინელ წამებას
 დამწვარ ნაბიჭვარისას!

ცოცხალ-მკვდარი ყრმა იგი კუბოში ჩააწვინა,
 მყის მოუსპო წველება.
 მეტი გულკეთილობა დმერთმა კი შეარკვნინა
 და მეტი შებრალემა.
 და წაიღო მან კუბო, გაუთხარა საფლაფი,
 სიკვდილიც არ იცალა.
 არც მღვდელი, არც ტირილი, არც ქელეხი და
 ფლაფი,
 სულ უბრალოთ დაკრძალა.

მედიდურათ დაბრუნდა კმაყოფილი ვახტანგი,
 ინდაურს დაედარა,
 უდარდელათ დასძახა მზიარული რამ ჰანგი...
 დაივიწყა პატარა!

თავუნა.

საიდუმლო ბარათი

ძმაო ეშმაკო!

აი, შენ, საყვედურსა მწერ: „რატომ არაფერ ცნობებს იძლევი ქუთაისიდან? ნუ თუ ისე გაღარჯულდნენ ქუთაისლები, რომ მათარაზის ღირსი აღარმინ არისო? იმდენი იცოცხლე, რამდენი აქ მათარაზის ღირსი იყოს, მაგრამ ვანა შეგიძლია ხმა ამოიღო? იტყვი რასმე და ე. შალიკაშვილზე უარესი დღე დაგადგება. აი, მესმის, „სამშობლოს“ რედაქტორმა გაუწია შეგობრობა, — „გოქი“ არ დაუბეჭდა. შენ-კი ცუდი ჰქენ, რომ დაუბეჭდე! ესხლა არ იკითხავ, რა უყვეს? გოქი კი არა, კამეჩიც არ ღირს იმათ, რაც დღე იმას დააყენეს.. კაცო, ვისაც კი ქუთაისის გუბერნიაში და თვით ქუთაისში სახელად ერქვა მიხა, ბიკენტი, დიკო, ნესტორი და კოტატი, მიცვინდენ საწყალ შალიკაშვილს ცა სულ თმებიდან გასცალეს. კინაღამ თითონ მას არ დააყრვირეს გოქები... ახლა დადის საწყალი გაბტკნილი. საქმე გუბერნატორამდე მივიდა. მოქიფე ყმაწვილებმა თხოვნა მიართვეს, — ეს კაცი გვლანძღავს და თუ არ ჩამოგვაშორეთ, ღვინის სმას თავს ვანებებთო. გუბერნატორმა სასტიკად დატუქსა შალიკაშვილი... იმანაც, საწყალმა ამოიკეცა შენგან ნაბობები კული, ზის სახლში და დასტირის თავის ხუჭუჭა თმებს, ჰო და როგორ გენბავს ამ პირობებში სთქვა რამე?! შენ რა გიშავს? მოგიგრები კული და ბრძანდები ტფილისში; ჩვენ კი პროვინციელები რა დღეში ვართ, მხოლოდ ბელზებელმა უწყის. იმ დღეს ქალაქის საბჭოში შევძვერ მასალის მოსაკრფად. შევძვერ იმითომ, რომ აშკარად აღარავის უშვებენ. ხომ იცი, შინაურული დაწესებულებაა და არ უნდათ თავიანთი ნაგავი გამოაქვეყნონ... ან რა საქროა, მაგალითად, გარეშე პირმა იცოდეს, რა ხდება საბჭოში? წინათ ასე არ იყო! პრესის წარმომადგენელს ყოველთვის თავისუფლად უშვებდნენ კრებებზე; ესხლა კი, აპრუფუწუნ ჩვენს საქმეს! ესხლა ვეღარ მოგართვის! თუმცა „სამშობლოს“ „კორესპონდენტს“ თავისუფლად უშვებენ, მაგრამ არც საკვირველია. „სამშობლო“ უფლებელი ორგანოა! სწერს იმას, რასაც ეტყვიან. ჯერ დაეკითხება უფროსებს, — როგორ მოვიქცე, რა დავწერო, და თუ ნება დართეს, ბეჭდავს იმას, რასაც ეტყვიან. ჰო

და, ამისთანა ფერ-ომარულ წასმულ გაზეთის კორესპონდენტს მოდი და ნუ შეუშვებ! ეს წესი შემოიღო „თავმა“ (ქალაქის თავმა) თავი! იცოცხლე, იმას თავი ჰქონდეს გაზდილი, გასიებული, შავი გრუხა თმებით! რომ უყურო, თვალები ზედ დაგრჩება! მუდამ გაბერილი, გაფხვერილი, სულ ჩუმათ არის და თუ სთქვა რამე... გაგზიარაინ! თავისი ნათქვამი თითონვე მოეწონება და კმაყოფილების ღიმილი სახეზე გადაჰკრავს. პაპიროზი განუწყვეტლივ პირში აქვს „გაკვეხებული“ და აბოლებს. გაჰკრავს წარბებს და ბოლის რგოლებს მოცინარ თვალებს გააყოლებს. უღვაშებს მუდამ მალა იწვეს და იგრეხავს. ტუჩებს აწკლაპუნებს; როცა ელაპარაკები, მუდამ ძირს, მიწაზე იყურება, თვალბში არ შემოგხედავს... ჰოდა ყველა ეს თვისება, ხომ იცი, ქვეიანი კაცის თვისებაა... მაგალითად, წელს, როცა ზისმა არჩევნებმა მოაწია, უნდა გენახა, როგორ დატრილდა. ტფილისიდან გამოიწერა ინჟინერ-გიღრავლიკები, ტენოლოგები, ელექტრიკები და სხვა... რიკები!.. დაუცურდა! წავიდა რაქაში, გამოძებნა წყარო, დათვალღერა ქუჩები, საცა კი შეიძლებოდა ტრამვაის გაყვანა, ელექტრონის სადგურის ადგილი აირჩიეს, კანალიზაციის გეგმა შეადგინა... ერთი სიტყვით, ერთ თვეში ყველაფერი გააკეთა... ქუთაისში ცას ვეწიეთ. „ძლივს“ — ვიფიქრეთ დიდი ხნის ოცნება განხორციელდება; წყალი და კანალიზაცია გვექნება და ტრამვაი კი... ჯანი გაეარდეს, — ფეხით ვივლი!.. ამომჩველებმა ერთხმით დაადგინეს: „არ შეიძლება „თავის“ გამოცვლა. რაკი საქმე დაიწყო, საშვალემა მივცეთ დაამთავროსო“. მართლაც აირჩიეს. აირჩიეს თუ არა, „თავმა“ ეს დიდი თავი დასლა ბალიშზე და სძინავს. ეს გვემბიც თავქვე უღვებს. ალბათ სიმძიმისაგან თავი ვერ აუწვია. ჰო და ყველა ამის შემდეგ შენ მაინც იტყვი — დიდი ქვეა არ აქვსო?! სცდები, ძმაო! დიდი ქუჩის პატრონია!

ჰო და შევიპარე საბჭოში... დამინახეს ხმოსნებმა, მტაცეს ხელი და გახურებულ ფურნეში შემაგდეს. მეფურნე ნიჩბით გამომართია. უნდოდა ასო-ასო დავეჭერ და პურათ გავყვიდნე... აქაური მეფურნეები ხომ ყოველ სისამაგლეს პურათ ყუდიან, მაგრამ ძალიან რუჯის სუნი გავავრცელე გარშემო და იმან მიშველა. მყიდველები სუნით მიხვდნენ რომ მე პური არ ვიყავ.

იქედან წავედი საურთიერთო ნდობის ბანკში. დირექტორს ირჩევდნენ. ერთი ჩემი ნაცნობი „ბან-

კების მოღვაწე“, დიდში იდგამდა ყუთს. კარგი მოზადებული პარტია ჰყავდა და მართლაც, ასე გამარჯვებული ატაროს ღმერთმა მის სიცოცხლეში, როგორი გამარჯვებული იმ დღეს ის გამოვიდა. როცა ხმები დათვალეს, თეთრი ხმა აღმოჩნდა ერთი და მინ-შავი. არ ჯინდა საზოგადოების ასეთი სიმპატია დაიმსახურა?! დამინახა თუ არა, მეცა. ეს სულ შენი ოინებიაო და ფანჯარაში გადმომისროლა. შუა ბულვარდში დავარდი. წამოვდექი, მაგრამ გზის ვაგნება არ გნებავს? ისე ბნელა, რომ თვალში თითს ვერ მიიტან.. ხან ერთ ხეს ვეცო, ხან მგორეს.. ბოლოს ერთ ფანჯარაში სინათლე შევაჩინე. ვაგეკანე.

შავი ქვის მრეწველთა საბჭოს დარბაზი იყო. კიბეზე რომ ავდივარ დარაჯმა კუღში ხელი მტაცა.

- სად მიხეტებო?
- მინდა ვნახო იქ რა ხდება?
- იქ პირველი კრება აქვს დრამატული საზოგადოების ახალ გამგეობას... იქ შესვლა არ შეიძლება, საიდუმლოა!

აჰა!.. გამკრა თავში, —საიდუმლო და ისიც შავი ქვის საბჭოში!

ამოვიღე ფული და დარაჯს ხელში ჩაუდე. გამიშვა.

- მივადექი ერთ კარებს, დაკეტილია.
- ესლა უფრო აღმეძრა ცნობის მოყვარეობა.
- განა არ იცი, შავი ქვის საბჭო რა საიდუმლოებით არის მოცული? იქ კედლებიც ერთმანეთში რალაცას ჩურჩულებენ. იქ ყველაფერი შინაურულად, ფარულად კეთდება. შენ-ჩემობა და ნათლიმამობა პირველად საბჭოში იშვა და მერმე სხვა დაწესებულებებს მონათვლინეს.

საბჭოში, მაგალითად ასე იციან:

როცა ჯამაგირის მომატება მოუნდებათ საბჭოს წევრებს, დანიშნავენ სხდომას: დასხდებიან: (ეს ყველაფერი წინასწარი მოლაპარაკებით ხდება).

- ბ-ბო! ყველამ უწყით, თუ რა დიდ შრომას ეწევა ჩვენი თავმჯდომარე. ჯილდო კი მცირე უნვი შრომისათვის. მოუმატოთ მას ჯამაგირი!
- მოუმატოთ! მოუმატოთ! დასძახებენ ერთხმად.

წამოდგება მგორე:

- ბ-ბო! მოუმატოთ ჯამაგირი ბუნგალტერს!
- მოუმატოთ, მოუმატოთ!
- ბ-ბო! დაენიშნოთ ამ ადგილზე ივანი!

- დაენიშნოთ! დაენიშნოთ!
- მიეცეს ჯამაგირი ზუთასი თუმანი!
- მიეცეს, მიეცეს!

თავმჯდომარე წამოდგება:

— ბ-ბო! მადლობას გიძღვნით ყურადღებით სათვის. . მადლობის დასამტკიცებლათ თანახმა ვართ თითულმა თქვენგანმა ჯამაგირი მოიმატოთ რამნიც გნებავთ.

— მოგვემატოს! მოგვემატოს! შესძახებს ყველა. კრება იხურება, ჯამაგირები ემატება, —საბჭო იკეტება..

ჰო და რომელი საზოგადო საქმეც პირველად საბჭოში მოინათლება, მონი და იმის ბედი ნუ დავაინტერესებს.

შეგჭვერი ქუქურტანაში, ზალიდან ზალაში გავედი, ოთახიდან-ოთახში, აივნიდან აივანზე, დერეფნიდან დერეფანში, კიბიდან კიბეზე და ერთ ვიწრო დერეფანში, საცა ორი ნოლია—მივიჩიხე. შევხედე, —შეორე კარებს სხვილი ასოებით აწერია: „ქართ. დრამ. საზოგ. გამგეობის კანტორა“. (როგორც დავრწმუნდი, სწორედ შესაფერი ბინა გამოუნახავთ სამუშაოთ და თუ ასე განაგრძის მუშაობა, იმედი მაქვს, იმდენათ გააუპართოვებენ საქმეს, რომ გვერდით ორ-ნოლიან ოთახსაც დაიქერენ)

შევედი და კუნჭულში მივიმალე.

სწორედ ამ დროს წერილს კითხულობდენ. „დარბაისელნო და სულდილნო ბატონო ჩემნო.

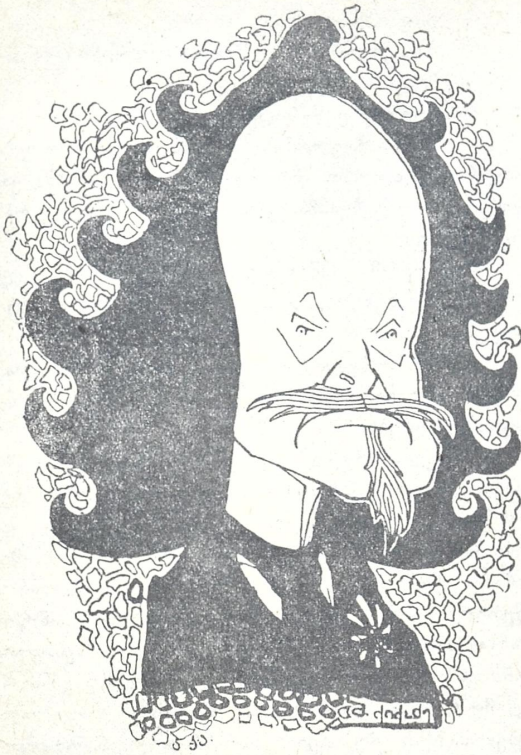
მართალი არის, მე განვაცხადე სურვილი გამგეობის თავმჯდომარეობისა! ისიც სწორია, რომ მე ერთხმად არჩეულ ვიქმენ! ეს არის ჩემი თავხედობის თავი და ბოლო! მაგრამ რა დავინახე სიდარბაისლე, ქვეა დიდობა, ხალხში გავლენა და დიდებული მხატვრული ნიჭი ჩემის კოლეგებისა, — ვსკან, რომ ჩემი ქვეა და ნიჭი უძღურია თქვენს ქვეასა და ნიჭთან და ამიტომ თავმჯდომარეობაზე უარს ვაცხადებ.

თქვენი მოყვარული ილუშკა“.

— მაშ ვინ ავირჩიოთ თავმჯდომარეთ? იკითხა ერთმა.

ალბათ კიტას აირჩევენ მეთქი, ვიფიქრე, და წარმოიდგინე ჩემი გაკვირება, როცა საშა დაასახელეს.

გავოცდი, მაგრამ როცა შევხედე—შიამა. გავიხარიან, ის კაცი იყოს! იი, ნამდვილი სათავმჯდომარეო კაცი! თვალეები დაუდგა საურთი-

მგოსანი ბალმონტი.

ერთო ბანკის საზოგადოებას! იქაც დაიდგა ყუთი თავმჯდომარეობაზე და წარმოიდგინე, გააშავეს! მაგისტანა კაცი რომ თავზე დაგაჯდეს, არც გეწყინება! შეხედავ—„კაცია“! მაღალი, ახოვანი, არ-შიყი, ლამაზი, არქიელივით წვერ-ულვაში .. ფერ-ხორცი—რძე და ღვინოსავით! თავს უგდის! შავი ქვის წვენს იშხაპუნებს და „ბაქარის“ ცხრიანებით ყოველ ღამ ტანს იხელავს.

დაჯდა.

გვერდით მოუსხდენ:

ცაცა, სიმა, შალიკო, გრიშა, მაშა, პაშა, გო-გი, ჰაქუ და კაკა.

კრება ვაიხსნა.

— გადამწერლის თანამდებობაზე მსურველთა თხოვნები არ არის? იკითხა პირველად თავმჯდომარემ—საშამ.

— გახლავთ! სთქვა გრიშამ. ერთი თხოვნაა გუცასი.

— უნდა გამოგვეცხადებინა, რომ თავისუფა-

ლი ადგილი გვაქვს. იქნებ მსურველნი სხვებიც აღმოჩენილიყვნენ და შეგვეძლებოდა მათში საუკეთესო ამოგვეჩია. ძლივს სთქვა შალიკომ და შერცხენილი მაგიდის ქვეშ შეძვრა.

— რა საჭიროა ამორჩევა? გუცა კიტამ გვიჩია,—სჩანს საუკეთესოა! გაჯავრდა საშა. დაუძახეთ! წვერებმა სული განაბეს.

კარი გაიღო. შემოცუნცულდა ერთი პატარა ბიჭი, თეთრ ხალათში, განიერი ქამრით, გამხდარი... ეტყობა—შეყვარებულია და გადაქარბებულ ჯაფას წელში მოუხრია.

— საჭირო იყო მისი ვინაობის გაცნობაც... იცნობს ვანმე? ჩაილულულა საშამ და მორცხვად ქადარა თმებზე ხელი გადაისვა.

— რაც შეეხება ცნობას,—წამოდგა გრიშა—მე ვიცნობ!.. ორი წელიწადი ჩემს გაზეთში მუშაობდა!..

თუ გახსოვს, ამ წინა წლებში გრიგოლს მუცელი წაუხდა და ერთი უღდეო გაზეთი „კოლხი-და“, თუ „იმერეთი“ კარგად არ მაგონდება,—მოავლო. საბრალო, ახლად შობილი იმ წუთშივე ხმა ამოუღებლივ მიიკვალა... მაშინ ექიმებმა ეს უბედურება ალკოგოლს მიაწერეს, მაგრამ ხალხი კი სულ სხვას აბრალებს... გრიგოლმა მას შემდეგ ნაყოფიერობა სრულიად დაკარგა... ეხლა კიტა აქიომბს, მაგრამ მორჩენის იმედი მაინც აღარ აქვთ...

პო და გრიშას „რეკომენდაცია“ საკმაო იყო.

— მოგვიცია შენთვის გადამწერლის ადგილი! სთქვა საშამ. დაჯექ, წერე!

გუცა მიცუნცულდა და მაგიდის კუთხეში დაჯდა.

წამოდგა ცაცა.

— ბ-ბო! სიმონია ჯღამაძე ასო „გ“-ზე ამბობს სახარებიდან: „განდილდე თავი შენი, რათა განდილდებული იქნა სხვისაგანც“. განვიდილოთ თავი ჩვენი და დაწესებულება ჩვენი... ამიტომ ნუ ვაკმარებთ გუცას მარტო გადამწერლის სახელს. ერქვას მის „საქმის მწარმოებელი“!

— ერქვას! შესძახეს ერთხმათ.

— ერქვას მის „წარმომადგენელი“!

— ერქვას!

— ერქვას მის „სცენის ინსპექტორი“!

— ერქვას!

— ერქვას მის „კარიელი კასის ბუხგალტერი“!

— ერქვას!

- ერქვას მას „თეატრის პოლიცმეისტერი“!
- ერქვას!
- „თეატრის ადმინისტრატორი“!
- ერქვას!
- „დასის გამგე“!
- ერქვას!
- „კაპელდინერთა სტარშინა“!
- ერქვას!
- ერქვას მას „თეატრის დირექტორი“.
- ერქვას!
- შემობრალეთ, მეტი აღარ შემიძლია გაისმა გუცას ყვირილი.

რამდენ ახალ თანამდებობას ასახელებდნენ, გუცა იმდენათ იზრდებოდა, სივდებოდა...

ასე რომ დირექტორობაზე როცა მიაწია საქმემ, იგი უკვე თავის კანში აღარ ეტეოდა. რუშნივით გაბერილიყო... ცოტა კიდევ და კრილოვის ბაყაყივით მოუფილოდა.

მეორე დღესვე გუცამ ასეთი შინაარსის საღარბაზო ბარათები დაბეჭდვინა და ნაცნობებს დაუგზავნა: „ქუთაისის ქართ. დრამ. საზოგადოების გადამწერადა, საქმის მწარმოებელი, წარმომადგენელი, სტენის ინსპექტორი; თეატრის დირექტორი, კასის ბუნტაქტერი, თეატრის პოლიცმეისტერი, დასის გამგე, კაპელდინერთა სტარშინა და ადმინისტრატორი—ბუტა.

დაუშთები **შენი კული.**

(დასასრული იქნება)

დიდი ჯინაიში.

ყველაფერი რიგზე არის, მოწყობილი ჩვენში, ჯამუშობა, დაბეჭდვა სულ ყოველ კვირეში. „სტარშინობა“ ყველას უნდა ამ წუთი სოფელში, ჯამაგირსა ხომ ღებულობს—ქანქრებს მოწმობებში... მიეთობა მოეთობა, ჩურჩული ყურებში. ვილაკების მლიქვნელობა ქსენონთ კომიტეტში, კომიტეტის ააღლითობა კერძო პირობებში...

ვაჭრუკებმა დაგვიჯაბნეს ჩაგვიგდეს კლანქებში, და როგორც სურთ, ისე გვთლიან, (დაგვაჯდენ კისერში), ზოგიერთების ლოთობა სამიკტნოებში, ერთმანეთის ცემა ტყემა აქ, ბაზრის ქუჩებში, კამათლების ჩხაკაჩხუკი ყოველ საქმე დღეში... მამებს ჭამის მალა მოსდით ტირილ ქელეხებში, სადღეგრძელოების მართვა ღარიბ ღატაკ მრევლში.

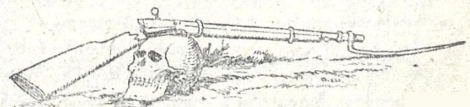
კიკოლა ბიჭი.

დეპეშები

(ბუჯაძის სსაგეტო)

ჭიათურა. ვინაიდან ადგილობრივი კოოპერატიული საზოგადოების გამგემ (აწ გადაყენებულა) დიდი ღვაწლი დასაო ხსენებულ საზოგადოებას, დო კასის წიგნებში უზნოდ დაწერილი ციფრები ან ლოფ ხიკა, გასწმინდა და გაასპეტაკა ისტორიული დოკუმენტი ყოველივე „პამარკებისაგან“, გამგეობის დაუკითხავათ გაპყიდა და გაანაღდა საზოგადოების კუთვნილი ნივთები, ზარალი 2000 მანეთზე დაიყვანა, ნისიად გასცა 5000 მანეთი და ამაში გამგეობა არ შეაწუხა და ყოველივე ეს მძიმე საქმე საკუთრად იღვა თავზე, ამიტომ საზოგადოებამ დაადგინა: ბ. გამგეს ასეთი ერთგულობისათვის დაუდგას ბ. გუჯეჯიანის კოშკის თავზე მარმარილოს ძეგლი. ბატ. გამგესთან ერთად მარჯვნივ იქნება გამოქანდაკებული კოსტა კულაძე, ხოლო მარცხნივ შავი ძაძით შემოსილი მანდილოსანი რომელიც კაკლის ოღენა კურცხალს დააფრქვევს მის შვილობილს ბ. გამგეს. ძეგლის გაკეთება მიანდვეს ცნობილ მოქანდაკეს ბატონ ხავთასს.

ღარაჯი.

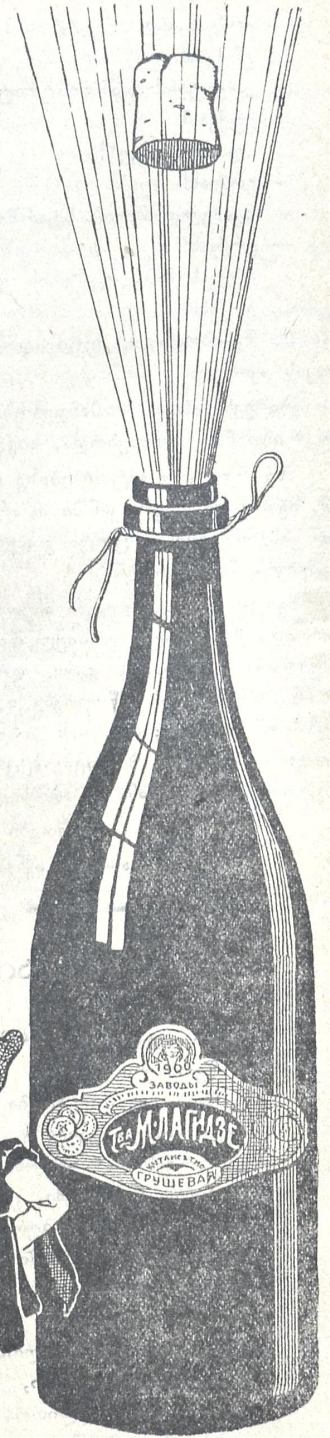
გაუფრთხილებით თქვენს ჯანმრთელობას — მიიტვით

უაფრთხილეს

მოითხოვეთ ყველგან

ბილეთულ-მანქანის სამკურნალო

ბილეთულ-მანქანის სამკურნალო

ახმახ შენ ჩემო თავო, ახმახ! ე, რა ოინი მიყვეს, როგორ დამელუპა სამი შაური?! ამბობენ ვაჰრები ყალთაბანდებია, ოინბაზებიაო! ღმერთმანი სულ მართალია. გუშინ წინ მომწყურდა, რალაც უქეიფოთაც ვიყავი, შევდივარ ღუქანში ყელის გასასველებლათ. მე ხომ ესლა სულ ლადიძის წყალსა ესვამ, ის არის ჩემი კახური. ვიცი რომ ლადიძის ბოთლს ჩიხტა-კოპიანი ქალო აკრავს და მეც ხელით ვანიშნე აი ის ბოთლი ვახსენით მეთქი. დავასხი მღვრივა, ცხვირთან მივიტანე ნივრის სუნი აქვს, გემოთი ვნახე სახარინათი გაუტკბიათ. ბიქოს, ეს ლადიძე არიუნდა იყოს მეთქი. სათვალეები გავიკეთე და წავიკითხე ვილაც მოლადისა თუ ცალყურისა გვარი: ხედავთ რა „პადლოგი“ გაუკეთებიათ. მე კი აწი აღარ მოვტყვილდები ჩიხტა-კოპი ვერ უმატდენს, მაგრამ იმ სამშაურს მივტერი. დააკვირდით ბოთლზე წარწერას თორემ თქვენც დაგატყვილებენ.

აღსასრული აღაიიანის ტანჯვისა!

სუსუნათის წამლოჯა.

წელიწადი გავიდა, რაც ჩემი გამოგონილი წამალი „რაპიდი“ გასასყიდად გამოვიდა, სამკურნალო ბაზქოს ნებართვით № 1295, სუსუნათის წამლობისთვის, როგორც მაგარი, ისე ხრონიკულისა. ამ ხნის განმავლობაში „რაპიდი“-ს პრეპარატი ათასობით ავთმყოფი სრულიად განიკურნა, რომელთაგანაც სამადლობელი წერილები მაქვს. წამლობის ასეთი ნაყოფი უფლებას მაძლევს, პრეპარატი „რაპიდი“-ი, როგორც ყველაზე არსებითი და სწრაფად მომქმედი საშუალება ამ სნეულებისა, ვურჩიო ყველას.

უკანასკნელ წლის დაკვირვებამ კვლავ დაამტკიცა, რომ „რაპიდი“-ის პრეპარატი წამლობის შემდეგ სუსუნატი რომ არ მორჩენილიყოს ამისთანა შემთხვევა არ არის, ამისათვის გადაქრით ვაცხადებ, რომ რაც უნდა ხანგრძლივი იყოს ავადმყოფობა ჩემი გამოგონილ საშუალებით სამ კვირაში წამლობა საკმარისია სუსუნათის მოსარჩენათ, და „რაპიდი“-ის შემწეობით სრულიად მორჩენილად უნდა ჩაითვალოს.

მართალია, უკანასკნელ წლებში სუსუნათის (გონორეი) წინააღმდეგ ბევრი საშუალება გამოჩნდა, რომელნიც ჩქარა და არსებით განკურნებას ჰპირდებოდნენ და ავადმყოფთ, შესაძლოა, გულიც გაუტყდა ამ წამლობის უნაყოფობით და სამართლიანად შეუძლიანთ ექვის თვალთ შეზებდონ ჩემს წამლოსაც.—ამ შემთხვევაში მამთს ყურადღებას იმ გარემოებაზე მივაქცევ, რომ ჩემი რწმენა „რაპიდი“-ის უებრობაში და ჩემი დაპირება ლიტონი სიტყვა რომ არ არის, ამის დასამტკიცებლათ ყველას, ვინც ჩემგან პრეპარატ „რაპიდი“-ის ორს ორმაგ ფლაკონს (წამლობის მთელი კურსი) დაიბარებს, წამლობთან ერთად ეგზავნება ჩემგან ხელწერილი, რომ უკეთუ არ მოარჩინოს, ფულს უკანვე დაუბრუნებ.

ნიმუში ჩემის ხელწერილისა: „მე, ამისა ქვემოთ ხელისა მომწერელი, ამ ხელწერილს ვაძლევ ბატონს (ამას და ამას) იმაში, რომ მივეციდე რა მას ჩემი „პირად“-ის ორი ფლაკონი, სუსუნათის წინააღმდეგ, თავდები ვარ, რომ ოცი დღის წამლობის შემდეგ ეს სნეულება სრულდებოდა გაქრებოდა. თუ აღნიშნულ ვადაზე რომელიმე ლაბორატორიაში შარდის გამოკვლევის შემდეგ აღმოჩნდება განუკურნებელი, მაშინ ვალდებული ვარ რვა მანეთი დავუბრუნო“ (ხელ. მოწერ.).

ზემოდ მოყვანილ ცნობას, რომ ბევრს განკურნებულ ავადმყოფებისაგან სამადლობელი წერილები, გადავწყვიტე ჩემს განცხადებებში მოვათავსო ხოლმე ახალი მადლობის წერილები. ამ წერილების დედანი (აუარებელი) ჩემთან ინახება და ყოველს მსურველს შეუძლიან მათი ნახვა. წერილების სინამდვილეში თავდები ვარ, თუ რომელიმე მათგანი დედანს არ ეთანხმება, ვალდებული ვარ, გადავიხადო 1000 მანეთი რომელიმე საზოგადოების სახარგეილოდ.

17. მ. ხ., ბ.ნო დელამურე! დიდად გმადლობთ თქვენი წამლის „რაპიდი“-ისათვის, რომელმაც ერთბაშით იქონია კარგი გავლენა. ძნელია განცხადების დაჯერება, მაგრამ თქვენი განცხადება კომერციული მოსაზრებით არა ყოფილა, არამედ ავადმყოფს განკურნებას ურჩევს, ამაში თვითონ დავრწმუნდი, განმეორებით გიხდით მადლობას.

ნოვეტოდა 14 მარტი, 1914 წ.

პ. ნ. პ. ნ.

წამლობის სრულ კურსის, ორმაგ წყვილ ფლაკონის და კოლოფ პილულის ფასი ცხრა მანეთი. გაგზავნით და ფასდადებით ათი მანეთი. ფასდადებით გაიგზავნება მხოლოდ მაშინ, თუ ბედ წარმოადგენენ 3 მანეთს.

Съ требованіями и заказами обращаться исключительно кавказское отделение Московской Лабораторіи М. Деламури. Тифлисъ Эриванская площ. Пушкинская 3 отд. 3/м. верхний этаж.

კალა თვილისში

გამოდის ყოველ-კვირეული იუმორისტული გამოცემა

ეშმაკის მათრასი

ჟურნალის სამხატვრო და სალიტერატურო მხარეს განაგებენ **ეშმაკი და თაგუნა**, ხოლო გამოცემის საქმეს ა. გ. ბუკია.

ჟურნალის ფასი 12 თვით 5 მ. ♦ 6 თვით 3 მ. ♦ 3 თვით 1 მ. 50 კ. ♦ 1 თვით 50 კ.
„ეშმაკის მათრასი“ დაიბეჭდება მხალხთა იუმორისტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები, ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამო ანები, ნაკვესები და სხვა.

◆ ჟურნალში დაიბეჭდება საერთაშორისო ომის ილიუსტრაციები.

რედაქცია სთხოვს ყველა თანამშრომლებს, მასალები გამოგზავნონ

ამ ადრესით:

Тифлисъ *)

С. Р. Таварткиладзе.
Олгинская 6,
Почтов. яш. № 96.

(ეშმაკის მათრასისთვის)

*) ეს ადგილი კონკრეტზე შარკისათვის არის დანიშნული და გულმაფიწყებს მოვავანებთ, რომ უმარკო წერილებს რედაქცია არ დაიხსნის